

इंडोनेशिया

आपली वीज स्वतः विकणारी गावं

इंडोनेशियातल्या एका संस्थेने गावांना नदीवर वीज केंद्रं उभारायला मदत केली. मग तिने एक कायदा बदलायला मदत केली.

कुठे सुबांग ते सुम्बा

कोण त्री मुम्पुनी आणि IBEKA, आणि ज्या गावांच्या मालकीची ही केंद्रं आहेत ती गावं

केव्हा 1992 ते 2012

4 मिनिटांचे वाचन

गोष्ट

इंडोनेशियाच्या बऱ्याच भागात रात्र म्हणजे अंधार. 2012 मध्ये दर तीनपैकी एकापेक्षा जास्त लोकांना ग्रिडची वीज मिळत नव्हती. बरेच जण दुर्गम गावांमध्ये राहत, कोणत्याही वीजवाहिनीपासून खूप दूर.

त्री मुम्पुनी IBEKA नावाची संस्था चालवतात. त्यांचे पती, इस्कंदर कुंतोअदजी नावाच्या अभियंत्यांनी, ती 1992 मध्ये सुरू केली. ही संस्था ओढ्यांवर छोटी वीज केंद्रं उभारते. पाणी एक टर्बाइन फिरवतं, आणि टर्बाइन वीज तयार करतं.

गावाच्या मालकीचं वीज केंद्र

आधीचे बरेच प्रकल्प अयशस्वी झाले होते. जर्मनीतल्या एका मदत संस्थेला 1,000 पेक्षा जास्त अशी छोटी जलविद्युत केंद्रं आढळली जी लोकांनी सोडून दिली होती. ती चालू ठेवणारं कोणीच नव्हतं.

IBEKA वेगळ्या पद्धतीने काम करते. ती आधी गावाशी बोलते. गावकरी केंद्र उभारायला हातभार लावतात आणि ते चालवायला शिकतात. गावाची एक सहकारी संस्था त्याची मालक असते. IBEKA मदतीसाठी सुमारे 18 महिने तिथे राहते.

मुम्पुनी म्हणतात की प्रत्येक केंद्राची काळजी घेण्यासाठी एक सामुदायिक गट हवाच.

सरकारला वीज विकणं

मग एक मोठी कल्पना आली. गावाचं केंद्र राष्ट्रीय ग्रिडलाही वीज देऊ शकत होतं. गावकरी सरकारी वीज कंपनीला, जिला PLN म्हणतात, वीज विकू शकत होते. पण PLN ला ती विकत घेणं बंधनकारक नव्हतं.

IBEKA ने दहा वर्षं पाठपुरावा केला. त्या प्रयत्नांमुळे कायदा बदलायला मदत झाली. आता PLN ला छोट्या जलविद्युत केंद्रांकडून वीज विकत घ्यावीच लागते.

2005 मध्ये चिंता मेकार गावाने सुमारे 1,80,000 डॉलर खर्चाचं एक केंद्र सुरू केलं. ते 120 किलोवॉट वीज तयार करतं. गावाचा एक उद्योग ही वीज PLN ला विकतो. पैसा गावातच राहतो.

सगळ्यात आधी मी बर्फासाठी एक फ्रिज आणि माइया मुलांसाठी एक टीव्ही घेईन.

दाऊद कपादिंग मलाहिना, आजोबा, सुम्बा बेट, Asia Calling ला, 2011

1,000+

सोडून दिलेली केंद्रं, जी
जर्मन मदत संस्थेला
आढळली

10 वर्ष

एक कायदा बदलण्याच्या
प्रयत्नात

54,000

लोकांना फायदा, 2012
पर्यंत

सुम्बावर प्रकाश

2011 मध्ये सुम्बा बेटावरच्या उम्बुरुंदी इथे एक केंद्र उभारलं जात होतं. तिथपर्यंतचा रस्ता खडबडीत आहे. सगळ्यात जवळचं शहर चार तासांपेक्षाही जास्त दूर आहे.

दाऊद कपादिंग मलाहिना यांच्याकडे फक्त घरी बनवलेला तेलाचा दिवा होता. ते म्हणाले की त्याच्या उजेडात त्यांची मुलं वाचू शकत नाहीत. विजेमुळे मुलं अभ्यास करू शकतील, आणि महिला रात्री विणकाम करू शकतील.

प्रत्येक केंद्र टिकत नाही

एका गावात एका कंपनीने नदीच्या वरच्या बाजूची जमीन विकत घेतली. तिथे तिने गोल्फचं मैदान बांधलं. टर्बाइनपर्यंत कमी पाणी पोहोचू लागलं, आणि ते बंद पडलं. मुम्पुनी कबूल करतात की त्यांची काही केंद्रं आता चालत नाहीत.

तरीही 2012 पर्यंत IBEKA ने ग्रिडपासून वेगळी 57 केंद्रं आणि ग्रिडला जोडलेली चार केंद्रं उभारली होती. त्याच वर्षी ब्रिटनमधल्या अॅशडेन या संस्थेने या गटाला पुरस्कार दिला.

केव्हा काय घडलं

- **1992** इंडोनेशियात IBEKA ची स्थापना.
- **2005** चिंता मेकारमध्ये केंद्र सुरू, जे PLN ला वीज विकतं.
- **2011** सुम्बावर एक केंद्र उभारलं जात आहे.
- **2012** IBEKA ला अॅशडेन पुरस्कार मिळतो.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

स्वच्छ ऊर्जेचे अनेक प्रकल्प उभारले जातात आणि मग सोडून दिले जातात. ही गोष्ट फीत कापल्यानंतर केंद्राचा मालक कोण, याबद्दल आहे. इथे गावकऱ्यांना फक्त प्रकाश मिळाला नाही. त्यांना एक छोटा व्यवसाय मिळाला आणि तो चालवण्यात आपलं म्हणणं मांडण्याचा हक्क मिळाला.

ही संथ कामाचीही गोष्ट आहे. एक नियम बदलण्यासाठी IBEKA ने दहा वर्षं पाठपुरावा केला. आणि ही प्रामाणिक आहे: काही केंद्रं अयशस्वी झाली.

आमचं मत

टर्बाइनपेक्षा महत्वाचा आहे तो गावाचा गट, जो ते चालू ठेवतो. मालकीच दिवे चालू ठेवते.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

- 1 फक्त पहिल्या दिवसाचं नाही, सहाव्या महिन्याचं नियोजन करा

IBEKA सुमारे 18 महिने थांबली आणि गावकऱ्यांना प्रत्येक केंद्र चालवायला शिकवलं.

हे करून पाहा: एका प्रकल्पासाठी लिहा की सहा महिन्यांनी त्याची काळजी कोण घेणार.

2

लोकांना खरी मालकी द्या

प्रत्येक केंद्र गावाच्या एका सहकारी संस्थेचं आहे, कोणत्याही दूरच्या संस्थेचं नाही.

हे करून पाहा: ज्यांच्यासाठी तुम्ही काम करता, त्यांना या आठवड्यात तुमच्यासाठी एक निर्णय घेऊ द्या.

3

फक्त अडचण नाही, नियम दुरुस्त करा

PLN ला गावाची वीज विकत घ्यावी लागेपर्यंत IBEKA ने दहा वर्ष पाठपुरावा केला.

हे करून पाहा: तुमच्या ध्येयाला अडवणाऱ्या एका नियमाचं नाव घ्या, आणि तो कोण बदलू शकतो तेही.

4

काय अयशस्वी झालं तेही सांगा

काही केंद्र बंद पडल्याचं मुम्पुनींनी IPS ला मोकळेपणाने सांगितलं.

हे करून पाहा: न चाललेली एक गोष्ट सांगा, आणि त्यातून तुम्ही काय शिकलात.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

असं उभारा की ते त्याला सांभाळू शकतील.

स्रोत (इंग्रजीत)

Ashden Awards

[IBEKA: Community-owned micro hydro](#)

Inter Press Service

[Micro Hydels Power Indonesia's Green Energy Plans](#)

Asia Calling

[Micro-hydro Bringing Electricity to Millions of Remote Indonesians](#)

तथ्य-तपासणी टीप: व्याप्तीबद्दल स्रोतांमध्ये मतभेद आहेत. अॅशडेन आणि IPS (दोन्ही 2012) 61 केंद्रं आणि सुमारे 54,000 लोक सांगतात. Asia Calling (2011) सुमारे 50 टर्बाइन आणि पाच लाख लोक सांगतं, म्हणून तो आकडा घेतलेला नाही. अॅशडेन आणि IPS 54,000 वर सहमत आहेत. ग्रिडच्या विजेशिवाय असलेल्या लोकांचं प्रमाण एक तृतीयांशपेक्षा जास्त (अॅशडेन), 35 टक्के (IPS) आणि जवळपास 40 टक्के (Asia Calling) सांगितलं आहे. अॅशडेन इस्कंदर कुंतोअदजी यांना 1992 मध्ये IBEKA चे संस्थापक आणि मुम्पुनी यांना कार्यकारी संचालक म्हणतं; काही इतर प्रोफाइल 1993 सांगतात किंवा त्यांना सह-संस्थापक म्हणतात, म्हणून गोष्टीत दोघांची नावं आहेत. चिंता मेकारचं मासिक उत्पन्न (सुमारे 600 युरो, Asia Calling कडून) घेतलेलं नाही, कारण अॅशडेन प्रति किलोवॅट-तास दर देतं. 2011 च्या बातमीच्या वेळी उम्बुरुंदीचं केंद्र अजून उभारलं जात होतं. सगळे आकडे 2011 आणि 2012 चे आहेत, आणि केंद्रांची सध्याची स्थिती तपासलेली नाही. मुम्पुनी यांच्यावरची Ashoka ची पानं उघडू शकली नाहीत. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.